

POTŘEBY DÍTĚTE

PhDr. Hana Heiderová, Ph.D.

Pedagogická
fakulta

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

■ CENTRUM
■ CELOŽIVOTNÍHO
■ VZDĚLÁVÁNÍ

FAKULTNÍ NEMOCNICE[®]
OLOMOUC

Tato prezentace vznikla za finanční podpory Ministerstva zdravotnictví ČR
(projekt 50/20/PPZ In Time - zodpovědně, erudovaně, plánovaně a připraveně k rodičovství).

USPOKOJOVÁNÍ POTŘEB DÍTĚTE

- Patří k nejdůležitějším požadavkům péče o dítě, a to poskytované kýmkoliv a kdekoliv.
- Optimální naplňování psychických potřeb v dětství vede k vývoji zdravé osobnosti, která by měla být schopna si zajistit uspokojování potřeb v pozdějším věku samostatně.
- Postupné uznávání těchto práv v národních i mezinárodních kodexech, jejich respektování, se podílelo na vytváření stále dokonalejších systému péče společnosti o dítě.

KATEGORIZACE POTŘEB

- V různých fázích vývoje se potřeby dítěte mění.
- Přesto je však několik základních potřeb trvalých a ty vyžadují své plné uspokojení, nemá-li být vývoj dítěte narušen.
- Platí, že míra neuspokojení základních potřeb bývá i mírou narušení celkového stavu a vývoje dítěte.
- Základní potřeby dítěte lze členit do několika hlavních okruhů. Ty jsou vzájemně propojeny i podmíněny.

KATEGORIZACE POTŘEB

- Základní potřeby dítěte dělíme z didaktického hlediska s vědomím jejich vzájemného propojení a vývojové dynamiky na:
 - **biologické;**
 - **psychické;**
 - **sociální;**
 - **vývojové.**

BIOLOGICKÉ POTŘEBY

- K základním biologickým potřebám patří především:
 - **odpovídající výživa dle věku, množství i kvality;**
 - **uspokojování hygienických požadavků** – čistota, teplo, světlo atd.;
 - **potřeba dostatečné obranyschopnosti** – tedy očkování;
 - **stimulace** – dostatek adekvátních podnětů pro nervovou soustavu a s tím související pohybový rozvoj;
 - **preventivní a kurativní péče, rehabilitační, příp. resocializační péče.**

PSYCHICKÉ POTŘEBY

- **Potřeba náležitého přívodu podnětů** – tedy stimulace v pravý čas, v patřičném množství a kvalitě.
- **Potřeba smysluplnosti světa** – myslí se tím ta skutečnost, aby se ze spousty podnětů, které dítě přijímá, staly poznatky a zkušenosti. K tomu je třeba určitý smysl a řád.
- **Potřeba jistoty** – je uspokojována především ve vztazích dítěte k dospělým vychovatelům. Výzkumy ukázaly, že dítě velmi nutně potřebuje jistotu v tom, jak dospělý jedinec zareaguje v daných situacích. Tzn., že může na základě svých zkušeností reakci rodiče (vychovatele) předpokládat.

PSYCHICKÉ POTŘEBY

- **Potřeba vědomí vlastní identity** – vlastního „já“ – vlastní společenské hodnoty, která se za normálních podmínek objevuje mezi druhým a třetím rokem života.
 - Dítě si vytváří představu o sobě podle toho, jak jej lidé přijímají, jak hodnotí jeho projevy, co oceňují, co odmítají apod. Jde především o lidi nejbližší a jejich názory.
- **Potřeba otevřené budoucnosti** – čili jasné životní perspektivy.
 - Otevřená budoucnost nás motivuje k aktivitě, činorodosti, kdežto uzavřená budoucnost k apatii, zoufalství, beznaději. Tato potřeba se nejvíce rozvíjí v mladším dospívání, vrcholu dosahuje v době vrcholu reprodukce, ve stáří se opět zkracuje.

In Time SOCIÁLNÍ POTŘEBY

- **Mezi sociální potřeby patří:**
 - potřeba lásky a bezpečí;
 - potřeba přijetí dítěte;
 - identifikace s ním;
 - rozvinutí všech jeho sil a schopností.
- **Vývojové potřeby:**
 - Potřeby dítěte se mění v čase, s růstem a vývojem dítěte, jeho zvláštnostmi.
 - Důležitým aspektem je motivace, která vede jedince k vyhledávání a poznávání nových skutečností, poznatků a činností.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ DOKUMENTY – PRÁVA DÍTĚTE

- 1924 – Ženevská deklarace práv dítěte;
- 1959 – Charta práv dítěte – Chicago;
- 1989 – Úmluva o právech dítěte;
- 1990 – Světová deklarace o přežití, ochraně a rozvoji dětí.

In Time ZÁVĚR

I když se potřeby dítěte během vývoje dynamicky mění, základem je vytvořit „láskyplné“ prostředí, kde budou uspokojovány nejen biologické potřeby.

Nemusí mít nejchytřejší mobil nebo luxusní oblečení, ale když bude mít pohlázení, podporu, pochopení a lásku bude spokojené a šťastné, protože...

mateřství je NIKDY nekončící péče.

In Time LITERATURA

- Ústav veřejného zdravotnictví a medicínského práva.
Potřeby, požadavky, práva a povinnosti dětí [online].
http://usm.lf1.cuni.cz/download/4p_deti.pdf
- Matějček, Z. Co děti nejvíc potřebují 5. vyd. Praha: Portál, 2008
ISBN 978-80- 7367-504-2.